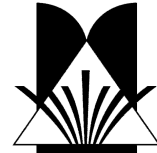

הרב חיים ברובנדר
rcb@atid.org

בית חנוכה
הרמב"ם
בדרום ירושלים

פרשת יתרו תשע"ג
שבת קודש וברכת המן

בראשית פרק ב פסוק ג

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שַׁבַּת מְקַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

רש"י

ויברך ויקדש - ברכו במן שכל ימות השבת היה יורד להם עומר לגלגלת ובששי לחם משנה, וקדשו במן שלא ירד בו מן כלל והמקרא כתוב על שם העתיד: **אשר ברא אלהים לעשות** - המלאכה שהיתה ראויה לעשות בשבת כפל ועשאה בששי, כמו שמפורש בבראשית רבה (יא ז):

שמות פרק כ פסוק יא

כִּבְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן לְמַעַן וְאֶרְכּוּן וְיִמֵּךְ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יִקְנֶךָ אֱלֹהֶיךָ נִתְּנוּ לְךָ:

רש"י

למען יארכונו ימך - אם תכבד יארכונו, ואם לאו יקצרונו, שדברי תורה נוטריקון הם נדרשין מכלל הן לאו ומכלל לאו הן:

דברים פרק ה פסוק יד

וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְאָךָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה עַל כֵּן צִוְּךָ יְקֹנֶךָ אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת:

רש"י

זכרת כי עבד היית וגו' - על מנת כן פדאך שתהיה לו עבד ותשמור מצותיו:

ספר רסיסי לילה - אות מח

ענין ויברך ויקדש דיום השביעי שאמרו ז"ל (בראשית רבה יא, ב) בירכו במן וקידשו במן והמקרא נאמר במעשה בראשית שעדיין לא היה מן דעיקר הברכה והקדושה נאמרה על עיצומו של יום ועל כרחך דהיינו הך. וזהו עצם קדושת יום השבת כי בו שבת וגו' שהשביתה והנייחא הבאה אחר גמר המלאכה הוא כשמשגיג ומגיע לתכלית הרצון שכיוון במלאכתו. ותכלית בריאת העולם למענהו לקילוסו (שוחר טוב ריש מזמור יט) כמו שאמרו ביומא (לח). כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו. ובכל יום מיוחד היה מין בריאה מיוחדת היינו התגלות מדריגת כבוד מיוחד כפי בריאת היום. שכנגדם קבעו חז"ל שירי היום בבית המקדש ביום ראשון לה' הארץ ומלואה על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו (ראש השנה לא). פירוש דביום ראשון הוא התחלת הבריאה לעשות יסוד לנבראים כמו שכתב הרמב"ן בפירוש תוהו ובוהו ורוח וחושך ואור ומים עיין שם בפנים ובשאר המפרשים דהכל רומז על יסודות הברואים והתחלת כל נברא. ומצד הזה הוא ראשית ההכרה דנבראים שיש בורא כמו שהכיר אברהם אבינו ע"ה על ידי זה דאי אפשר לבירה בלא מנהיג: ואיתא בסוף ספר יצירה דכל חכמתו היתה בצירוף האותיות שבהם נבראו שמים וארץ רצה לומר יסודי התחלת הבריאה דמזה ההכרה שיש בורא כאשר מגיע לראשית והתחלת הכל. דכל הנבראים מורכבים ועלולים וכל עלול יש לו עילה עד שמגיע לסיבות הראשונות שהם היסודות הפשוטים וגם הם יש להם התחלה בהכרח כי לא עשו את עצמם ועל כרחך שיש אחד שהוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות. ועל כן אמרו ז"ל (בראשית רבה ב, ג) יהי אור זה אברהם ואמרו (שם יב, ט) בהבראם באברהם שבשבילו התחלת בריאת העולם ואמירת יהי אור וכל מעשה יום ראשון שהיה למענהו לקילוסו שיתגלה בזה על ידי אברהם אבינו ע"ה שהכרתו על ידי מעשה יום זה היינו על ידי העמקתו בכל דבר עד שורשו והתחלתו ומהתחלה הבין שיש בורא. כמו מי שהיה עומד דרך משל ביום ראשון לבריאת עולם וראה בעיניו התחלת בריאת יש מאין כך היתה הכרת אברהם אבינו עליו השלום. דעל כן חיבר ספר יצירה רצה לומר שהוא השיג סוד היצירה על בוריו:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored in memory of Mr. Gerald Moskowitz z"l by his family.
לעי"נ גרשון אלטר בן יהודה וולף ז"ל

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.